ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 12ης Δεκεμβρίου 1972 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 21/72 έως 24/72,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του College van Beroep voor het Bedrijfsleven της Χάγης προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με τις οποίες ζητείται, στο πλαίσιο των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

International Fruit Company NV, Ρόττερνταμ (υπόθεση 21/72),

Kooy Rotterdam NV, Ρόττερνταμ (υπόθεση 22/72),

Velleman en Tas NV, Ρόττερνταμ (υπόθεση 23/72),

Jan van den Brink's Im- en Exporthandel NV, Ρόττερνταμ (υπόθεση 24/72),

και

Produktschap voor Groenten en Fruit, Χάγη,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του προαναφερθέντος άρθρου 177 και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, ως προς το αν ορισμένοι κανονισμοί της Επιτροπής συμβιβάζονται προς το άρθρο XI της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, Πρόεδρο, R. Monaco και P. Pescatore, προέδρους τμήματος, A. M. Donner, A. Trabucchi, J. Mertens de Wilmars και H. Kutscher (εισηγητή), δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενικός εισαγγελέας: H. Mayras
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα «περιστατικά» παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με απόφαση της 5ης Μαΐου 1972 που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 8 Μαΐου 1972, το College van Beroep voor het Bedrijfsleven υπέβαλε στο Δικαστήριο, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, δύο ερωτήματα ως προς την ερμηνεία του άρθρου αυτού και το κύρος ορισμένων κανονισμών που εξέδωσε η Επιτροπή.

2 Με το πρώτο ερώτημα, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί αν το κύρος των πράξεων των οργάνων της Κοινότητος περιλαμβάνει, κατά την έννοια του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, και το κύρος τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

3 Με το δεύτερο ερώτημα, που τέθηκε για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, το παραπέμπον δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί αν οι κανονισμοί 459/70, 565/70 και 686/70 της Επιτροπής — που προέβλεπαν, ως μέτρα διασφαλίσεως, περιορισμούς στην εισαγωγή μήλων από τρίτες χώρες — «είναι άκυροι ως αντίθετοι προς το άρθρο XI της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου», στο εξής «Γενική Συμφωνία».

4 Κατά την πρώτη παράγραφο του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, «το Δικαστήριο αποφαίνεται με προδικαστικές αποφάσεις... επί του κύρους... των πράξεων των οργάνων της Κοινότητος».

5 Υπό τη διατύπωση αυτή, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου δεν υπόκειται σε κανένα περιορισμό σχετικά με τους λόγους, βάσει των οποίων θα μπορούσε να προσβληθεί το κύρος των πράξεων αυτών.

6 Δεδομένου ότι η αρμοδιότητα αυτή εκτείνεται στο σύνολο των λόγων που μπορούν να θεμελιώσουν ακυρότητα των πράξεων αυτών, το Δικαστήριο οφείλει να εξετάζει αν το κύρος τους μπορεί να επηρεαστεί από την αντίθεσή τους προς ένα κανόνα διεθνούς δικαίου.

7 Το ασυμβίβαστο μιας κοινοτικής πράξεως προς διάταξη διεθνούς δικαίου μπορεί να επηρεάζει το κύρος της πράξεως αυτής μόνον εφόσον η Κοινότητα δεσμεύεται απ' αυτή τη διάταξη.

8 Σε περίπτωση που η ακυρότητα προβάλλεται ενώπιον εθνικού δικαστηρίου, πρέπει περαιτέρω η διάταξη αυτή να γεννά υπέρ των πολιτών της Κοινότητος το δικαίωμα να την επικαλούνται ενώπιον δικαστηρίου.

9 Πρέπει συνεπώς να εξεταστεί αν οι δύο αυτές προϋποθέσεις συντρέχουν όσον αφορά τη Γενική Συμφωνία.

10 Είναι δεδομένο ότι, κατά το χρόνο της συνάψεως της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος, τα κράτη μέλη δεσμεύονταν από τις υποχρεώσεις της Γενικής Συμφωνίας.

11 Δεν μπορούσαν, συνάπτοντας μεταξύ τους συμφωνία, να αποδεσμευτούν από τις υποχρεώσεις τους έναντι τρίτων χωρών.

12 Αντίθετα, η βούλησή τους να τηρούν τις υποχρεώσεις της Γενικής Συμφωνίας προκύπτει τόσο από τις ίδιες τις διατάξεις της Συνθήκης ΕΟΚ, όσο και από τις δηλώσεις, στις οποίες προέβησαν τα κράτη μέλη κατά την παρουσίαση της Συνθήκης στα συμβαλλόμενα μέρη της Γενικής Συμφωνίας, σύμφωνα με την υποχρέωση του άρθρου XXIV αυτής.

13 Την πρόθεση αυτή μαρτυρεί ιδίως το άρθρο 110 της Συνθήκης ΕΟΚ, που αναφέρεται στην επιδίωξη από την Κοινότητα των ίδιων σκοπών με τη Γενική Συμφωνία, καθώς και το άρθρο 234, πρώτη παράγραφος, που ορίζει ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις συναφθείσες προ της ενάρξεως της ισχύος της Συνθήκης, και ιδίως πολυμερείς συμβάσεις συναφθείσες με τη συμμετοχή κρατών μελών, δεν θίγονται από τη Συνθήκη.

14 Δυνάμει των άρθρων 111 και 113 της Συνθήκης, η Κοινότητα έχει αναλάβει τα σχετικά με την τελωνειακή και εμπορική πολιτική καθήκοντα, βαθμιαία κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και στο σύνολό τους κατά τη λήξη της.

15 Μεταβιβάζοντας αυτές τις αρμοδιότητες στην Κοινότητα, τα κράτη μέλη εξέφρασαν τη βούλησή τους να την δεσμεύσουν με τις δυνάμει της Γενικής Συμφωνίας ανειλημμένες υποχρεώσεις.

16 Από την έναρξη της ισχύος της Συνθήκης ΕΟΚ και ειδικότερα από την εισαγωγή του κοινού δασμολογίου, η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων, που συντελέστηκε στις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και της Κοινότητας, εξειδικεύτηκε κατά διάφορους τρόπους στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας και αναγνωρίστηκε από τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη.

17 Ιδίως, από την εποχή εκείνη, η Κοινότητα, δρώντας μέσω των δικών της οργάνων, εμφανίστηκε ως συμμέτοχος κατά τις τελωνειακές διαπραγματεύσεις και ως συμβαλλόμενο μέρος στις κάθε είδους συμφωνίες, που συνήφθησαν στο πλαίσιο της Γενικής Συμφωνίας, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 114 της Συνθήκης ΕΟΚ που ορίζει ότι οι τελωνειακές και εμπορικές συμφωνίες «συνάπτονται εν ονόματι της Κοινότητος».

18 Φαίνεται, συνεπώς, ότι κατά το μέτρο που δυνάμει της Συνθήκης ΕΟΚ η Κοινότητα έχει αναλάβει αρμοδιότητες που προηγουμένως ασκούσαν τα κράτη μέλη στο πεδίο εφαρμογής της Γενικής Συμφωνίας, οι διατάξεις της Συμφωνίας αυτής δεσμεύουν την Κοινότητα.

19 Πρέπει περαιτέρω να εξεταστεί αν οι διατάξεις της Γενικής Συμφωνίας γεννούν υπέρ των πολιτών της Κοινότητας το δικαίωμα να τις επικαλούνται ενώπιον δικαστηρίου, προκειμένου να προσβάλουν το κύρος μιας κοινοτικής πράξεως.

20 Προς τούτο, πρέπει να ερευνηθεί το πνεύμα, η οικονομία και η διατύπωση της Γενικής Συμφωνίας.

21 Η συμφωνία αυτή, βασισμένη, κατά το προοίμιό της, στην αρχή των διαπραγματεύσεων «επί τη βάσει της αμοιβαιότητος και των αμοιβαίως παρεχομένων ωφελημάτων», χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη ελαστικότητα των διατάξεών της, ιδίως των σχετικών με τις δυνατότητες παρεκκλίσεως, τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν ενώπιον εξαιρετικών δυσκολιών και τη ρύθμιση των διαφορών μεταξύ των συμβαλλομένων μερών.

22 Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο XXII, παράγραφος 1, «παν συμβαλλόμενο μέρος θέλει εξετάσει μετά πνεύματος κατανοήσεως τας παραστάσεις τας οποίας δύναται να απευθύνει προς αυτό παν έτερον συμβαλλόμενον μέρος, οφείλει δε να παρέχει πάσαν δυνατότητα συνεννοήσεων σχετικών με τας τοιαύτας παραστάσεις, εφ' όσον αύται αφορούν οιονδήποτε ζήτημα σχετικόν με την εφαρμογήν της παρούσης Συμφωνίας».

23 Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου, «τα συμβαλλόμενα μέρη» — ο όρος εννοεί εδώ «τα συμβαλλόμενα μέρη δρώντα συλλογικώς», κατά τη διατύ-

πωση του άρθρου XXV, παράγραφος 1, — «δύνανται, τη αιτήσει συμβαλλομένου μέρους, να προέλθωσιν εις συνεννοήσεις μεθ' ενός ή πλειόνων συμβαλλομένων μερών επί θέματος διά το οποίον δεν εξευρέθη ικανοποιητική λύσις επί τη βάσει των συνεννοήσεων τας οποίας προβλέπει η πρώτη παράγραφος του παρόντος άρθρου».

24 Σε περίπτωση που συμβαλλόμενο μέρος θεωρεί «ότι αντάλλαγμά τι, ούτινος απολαύει αμέσως ή εμμέσως βάσει της παρούσης Συμφωνίας, εκμηδενίζεται ή τίθεται εν κινδύνω ή ότι η επίτευξις σκοπού τινος εκ των της παρούσης Συμφωνίας παρεμποδίζεται συνεπεία», ιδίως, «της παρ' ετέρου συμβαλλομένου μέρους μη εκπληρώσεως των κατά την παρούσαν συμφωνίαν υποχρεώσεών του», το άρθρο XXIII ρυθμίζει λεπτομερώς τα μέτρα που μπορούν ή οφείλουν να λάβουν τα ενδιαφερόμενα μέρη ή τα συμβαλλόμενα μέρη δρώντα συλλογικώς, ενόψει μιας τέτοιας καταστάσεως.

25 Για τη διευθέτηση των διαφορών, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, έγγραφες παραστάσεις ή προτάσεις προς «εξέτασιν μετά πνεύματος κατανοήσεως», έρευνες συνοδευόμενες ενδεχομένως από συστάσεις, διαβουλεύσεις ή αποφάσεις των συμβαλλομένων μερών, συμπεριλαμβανομένης της εξουσιοδοτήσεως ορισμένων συμβαλλομένων μερών να αναστέλλουν έναντι άλλων την εφαρμογή κάθε παραχωρήσεως ή άλλης υποχρεώσεως που πηγάζει από τη Γενική Συμφωνία, και, τέλος, σε περίπτωση τέτοιας αναστολής, τη δυνατότητα του ενδιαφερομένου μέρους να καταγγείλει τη συμφωνία.

26 Τέλος, σε περίπτωση που, λόγω υποχρεώσεως αναληφθείσας δυνάμει της Γενικής Συμφωνίας ή παραχωρήσεως σχετικής με προτίμηση, ορισμένοι παραγωγοί υφίστανται ή κινδυνεύουν να υποστούν σοβαρή ζημία, το άρθρο XIX προβλέπει τη δυνατότητα για ένα συμβαλλόμενο μέρος να αναστείλει μονομερώς την εκτέλεση της υποχρεώσεως, καθώς και να αποσύρει ή να τροποποιήσει την παραχώρηση, είτε κατόπιν συνεννοήσεως με το σύνολο των συμβαλλομένων μερών και ελλείψει συμφωνίας μεταξύ των ενδιαφερομένων συμβαλλομένων μερών, είτε και χωρίς προηγούμενη συνεννόηση και προσωρινά, αν συντρέχουν λόγοι επείγοντος.

27 Τα στοιχεία αυτά αρκούν για να δείξουν ότι με αυτά τα συμφραζόμενα το άρθρο XI της Γενικής Συμφωνίας δεν μπορεί να γεννά υπέρ των πολιτών της Κοινότητας το δικαίωμα να το επικαλούνται ενώπιον δικαστηρίου.

28 Κατά συνέπεια, το κύρος των κανονισμών 459/70, 565/70 και 686/70 της Επιτροπής δεν επηρεάζεται από το άρθρο XI της Γενικής Συμφωνίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

έχοντας υπόψη τα διαδικαστικά έγγραφα,

αφού άκουσε την έκθεση του εισηγητή δικαστή, τις προφορικές παρατηρήσεις των προσφευγουσών της κυρίας δίκης και της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα,

έχοντας υπόψη τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητος, ιδίως δε τα άρθρα 110, 113, 177 και 234, τη Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου, ιδίως δε τα άρθρα XI, XIX, XXII, XXIII και XXV, τον κανονισμό 459/70 της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 1970 (PB L 57, σ. 20), τον κανονισμό 565/70 της Επιτροπής της 25ης Μαρτίου 1970 (PB L 69, σ. 33), τον κανονισμό 686/70 της Επιτροπής της 15ης Απριλίου 1970 (PB L 84, σ. 21), το Πρωτόκολλο περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, ιδίως δε το άρθρο 20, καθώς και τον κανονισμό διαδικασίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με απόφαση που εξέδωσε στις 5 Μαΐου 1972 το College van Beroep voor het Bedrijfsleven, αποφαίνεται:

1) Το κύρος, κατά την έννοια του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, των πράξεων των οργάνων της Κοινότητος μπορεί να εξεταστεί σε σχέση με διάταξη διεθνούς δικαίου, όταν η διάταξη αυτή δεσμεύει την Κοινότητα και μπορεί να γεννά υπέρ των πολιτών το δικαίωμα να την επικαλούνται ενώπιον δικαστηρίου.

2) Δεδομένου ότι το άρθρο XI της Γενικής Συμφωνίας δεν επάγεται τέτοιο αποτέλεσμα, το κύρος των κανονισμών 459/70, 565/70 και 686/70 της Επιτροπής (PB L 57, σ. 20· L 69, σ. 33· L 84, σ. 21) δεν μπορεί να επηρεαστεί από τη διάταξη αυτή.

Lecourt Monaco Pescatore Donner

Trabucchi Mertens de Wilmars Kutscher

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 12 Δεκεμβρίου 1972.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt